

THE CODIFICATIONS OF POLYSEMOUS
LINGUISTIC TERM DICTIONARY OF QUOTE TYPE

The article describes the basic requirements for terminology definitions, harmonization recommendations of polysemous linguistic term's definitions with the already codified in the lexicographical sources. An article of the quote vocabulary of terms based on linguistic lexicographical works and segments of native and foreign linguists was proposed.

Key words: the dictionary of quote type, polysemous terms, the segment of metalanguage, definition.

Мовна мозаїка

ІДЕМО З НОВОЇ КАХОВКИ ДО АСКАНІЇ-НОВОЇ

В Україні чимало населених пунктів, у назвах яких ужито форму прикметника *новий*, що вказує на їхнє пізніше заснування, пор.: *Новий Байрак, Новий Биків, Новий Бобрік, Новий Буг, Новий Гай, Новий Солотвин, Нова Каховка, Нова Диканька, Нова Балта, Нові Безрадичі, Нові Млини, Нові Петрівці* та ін. У цих назвах відмінюють обоє слів: перше – як прикметник, друге – як іменник, пор.: *Новий Байрак, Нового Байраку, Новому Байраку, Новим Байраком, (у) Новому Байраці; Нова Диканька, Нової Диканьки, Новій Диканьці, Новою Диканькою, (у) Новій Диканьці; Нові Петрівці, Нових Петрівців, Новим Петрівцям, Новими Петрівцями, (у) Нових Петрівцях* і т. д.

Значно частіше в назвах населених пунктів пізнішого заснування використовували прикметникову основу *ново-*, унаслідок чого утворилися однослівні, складні за будовою топоніми: *Новобогданівка, Новоіванівка, Новокалінівка, Новомихайлівка, Нововолинськ, Новокосянтинів, Новомиргород, Новокалінове, Новокленове, Новоіванківці*. В українській мові їх пишуть разом і відмінюють у них тільки другу частину, пор.: *Новобогданівка, Новобогданівки, Новобогданівці, Новобогданівкою, (у) Новобогданівці; Нововолинськ, Нововолинська, Нововолинську, Нововолинськом, (у) Нововолинську; Новоіванківці, Новоіванківців, Новоіванківцям, Новоіванківцями, (у) Новоіванківцях*.

І лише одна назва такого походження відрізняється за своєю будовою від уже згаданих, бо в ній означальний прикметник у формі жіночого роду *Нова* вжито після основної іменникової назви і поєднано за допомогою дефіса. Це – *Асканія-Нова*. В орфографічних словниках української мови та довідкових виданнях запропоновано три зразки її відмінювання, причому в усіх наголошують перший склад прикметника *Но́ва*: 1) першу частину відмінюють як іменник, другу – ні: *Асканії-Но́ва*; 2) відмінюють обидві частини як іменники з відповідними закінченнями: *Асканії-Но́ви, Асканії-Но́ві, Асканією-Но́вою, (в) Асканії-Но́ві*; 3) першу частину відмінюють як іменник, другу – як прикметник: *Асканії-Но́вої, Асканії-Но́вій, Асканією-Но́вою, (в) Асканії-Но́вій*. Третій зразок відмінювання цієї назви відповідає правилі чинного "Українського правопису" про відмінювання в обох частинах географічних назв, що складаються з іменника та прикметника (§ 112, п.4, б), пор. *Переяслав-Хмельницький, Переяслава-Хмельницького, Переяславу-Хмельницькому* і т.д.; *Новоград-Волинський, Новограда-Волинського, Новограду-Волинському* і т.д. Але немає підстав перетягувати наголос на перший склад у прикметника *Нова*, бо це суперечить нормі наголошування його в українській літературній мові.

Отже, українською мовою правильно вживати: *Ідемо з Нової Каховки до Асканії-Нової; Відвідати Асканію-Нову; Зупинитися перед Асканією-Новою; Побувати в Асканії-Новій*.

Катерина Городенська